

Dames en heren,

Van harte welkom in Tiel, Fruitstad aan de Waal in het hart van de Betuwe Zoals u wellicht op weg hiernaar toe al hebt gezien, timmert onze stad letterlijk hard aan de weg. We zijn met vele projecten tegelijkertijd bezig. Onze fruitstad groeit en bloeit.

U bent vandaag te gast in onze pas vernieuwde raadszaal. Kloppend hart van de lokale Tielse democratie. Onze raad verkeert in de bevoorrechte positie te mogen vergaderen in het centrum van de stad. Met zicht op de groene ruimte van onze historische Ambtmanstuin. Prima ondersteuning voor het reflectieve vermogen.

Een ander interessant aspect is dat de raadszaal gesitueerd is op de plek waar de wieg van Johan Derk van der Capellen tot den Pol heeft gestaan. In het huis van zijn grootvader, op 2 november 1741. Wie had ooit kunnen vermoeden dat wij vandaag, 275 jaar later, hier een bijeenkomst zouden hebben om zijn initialen in deze tuin te onthullen. Waarschijnlijk alleen de heren Kat en Smit, beiden historici. Beide heren, oud docenten van mij, bezochten mij met dit initiatief. Ik heb hier graag aan mee willen werken. Vandaag, de dag v/d onthulling van het kunstwerk, is opnieuw een historische dag die een verbinding legt naar het verleden maar ons voor de toekomst ook zeker wat kan zeggen.

Wie was nu eigenlijk Joan Derk van der Capellen tot den Pol? In de eerste plaats inwoner van Tiel. Kennelijk een vruchtbare voedingsbodem om zijn leven betekenisvol te laten zijn en om geschiedenis te schrijven.

Joan Derk was zijn tijd ver vooruit door gebruik te maken van massapublicaties. Zijn pamflet, *Aan het volk van Nederland*, had enorme impact. Dit pamflet werd in 1781 anoniem, massaal en gelijktijdig verspreid en miste zijn doel niet. Wie actief is op sociale media zal onmiddellijk de parallellen met het pamflet herkennen. Massaal, gelijktijdig en vaak anoniem. Gaat die parallel nog altijd op wanneer het de inhoud betreft? Een interessante vraag. Immers v.d. Capellen streefde een ideaal na en wilde een beweging op gang brengen. Een beweging tegen onderdrukking en voor meer democratie en vrijheid van meningsuiting. De wijze waarop hij dit naar buiten bracht, was voor die tijd zeer vernieuwend en verrassend.

Een ander belangwekkend aspect van Joan Derk is zijn verdienste waar het gaat om de totstandkoming van de Verenigde Staten. Hij had een levendig contact met de Founding Fathers van de onafhankelijke USA. Ook vandaag de dag zijn Nederlandse invloeden in het Amerikaanse staatsbestel te vinden.

Al dringt vandaag de dag, gelet op het actuele verkiezingsretoriek in de VS, zich wel de vraag op wat democratie ons vandaag de dag brengt. Ook de opmaat naar onze eigen verkiezingen belooft nog weinig goeds.

We lopen m.i. serieuze risico's:

- Risico's wanneer de vorm en het beeld belangrijker worden dan de inhoud. Democratie is immers geen beautycontest.
- Risico's wanneer degene met de gekste en meest kwetsende teksten de aandacht heeft. Let op uw zaak beste media!
- Risico's wanneer degene die het hardste schreeuwt gelijk krijgt.

Vrijheid van meningsuiting blijft alleen dan een groot goed als dit gebeurt met respect voor de mening en achtergrond van de ander. Kunnen luisteren is daarbij een belangrijke basisvaardigheid.

In deze tijd van oplopende polarisatie is onze democratie al met al geen automatisch gegeven meer. Laat staan vrijblijvend. Met democratie dient daarom zorgvuldig omgesprongen te worden. Ik zeg niet dat democratie het mooiste systeem is. Maar wel het minst slechte. Vandaar mijn pleidooi om onze democratische waarden te koesteren en met de spelregels ervan respectvol om te springen. De geschiedenis leert ons hopelijk iets. In die zin zou ik ook willen oproepen onze volksvertegenwoordigers te koesteren. Landelijk, provinciaal en lokaal. Volksvertegenwoordiger zijn anno nu, is geen sinecure en zeker geen erebaantje. De geachte Tielse leden van de raad hier aanwezig zullen dat denk ik met mij eens zijn. Je acteert in het licht van de schijnwerpers. Je moet van alles op de hoogte zijn, moet je op veel plaatsen laten zien en via vele kanalen je boodschap verspreiden. Je moet complexe afwegingen t.b.v. het algemeen belang doen. Kortom, je bent op en top multitasker. In de ogen v/d inwoners doe je het niet altijd goed. Maar je doet wel ongelooflijk belangrijk werk.

Niet dat we niet kritisch zouden mogen zijn. We moeten zeker vernieuwen en ontwikkelen. Maar enige reflectie vandaag de dag zou zeker geen kwaad kunnen. Reflectie op het belang van deze rol in het licht van onze democratie. En dat geldt natuurlijk ook voor onze dagelijks bestuurders.

Wat ook belangrijk is, is dat we onze bestuurlijke inrichting en betrokkenheid van al onze inwoners blijven ontwikkelen. Innoveren, zo u wil. Daarom zetten we ons nu fors in vóór burgerparticipatie en tegen polarisatie. Daarbij maken we gebruik van de nieuwe media.

We willen initiatieven uit onze samenleving stimuleren en faciliteren. Ruimte geven en loslaten. Dat vraagt iets van ons als bestuurders. Ambassadeurs, trots op Tiel

We willen in verbinding zijn met alle geledingen uit onze stad. Een stad met een grote diversiteit en veelkleurigheid. Spiegelgroep, wijkregisseurs

We willen dat inwoners met elkaar in gesprek zijn, met respect voor ieders achtergrond en mening. Dialoogtafels

Daarmee benutten we de kracht in onze samenleving en maken we samen onze stad nog mooier

Dat is mijn ideaal!

Joan Derk leverde zijn eigen strijd. Hij vocht destijds voor zijn ideaal, het ideaal van de vrijheid, tegen onderdrukking en voor democratie. Hij maakte zich daarin bij de gevestigde orde niet gelieft. Maar uiteindelijk plukken wij vandaag nog steeds de vruchten van zijn inzet. De stad Tiel mag daarom trots zijn op deze stadsgenoot. Ook 275 jaar na dato blijkt de Tielenaar Joan Derk van der Capellen tot den Pol een actueel en inspirerende persoonlijkheid Een herinnering aan hem in Tiel mag dan wellicht wat laat zijn, maar nooit te laat. Ik hoop van harte dat onze volksvertegenwoordiging zich elke keer wanneer hier de beraadslagingen plaatsvinden zichzelf een blik naar buiten zullen gunnen. Op deze wijze geïnspireerd hun belangrijke taak te kunnen vervullen.

De kritische kijker zal straks na de onthulling zien dat vanuit de Raadzaal bezien de letters in spiegelbeeld staan. Daar zit natuurlijk een gedachte achter. Vanuit de stad, onze inwoners bezien staan de letters namelijk in het juiste perspectief. Voor onze raadsleden helpt dit om de zaken ook van een andere kant te bekijken.

Tot slot dames en heren wens ik u een prettige bijeenkomst toe met inspirerende ontmoetingen en inhoudelijke verdieping.

Vanaf deze plaats wil ik de initiatiefnemers en de Vereniging Oudheidkamer en omstreken hartelijk danken voor hun inzet om dit mogelijk te maken. Het was een bijzondere coproductie!

*Hans Beenakker,
burgemeester van Tiel*